

Exempel paa et intensivt Agerbrug i Nærheden af Varde.

(Fremstillet i nedenstaaende Beretning til det Kongl. Landhuusholdningselskab. *)

Sommeren 1843 modtog jeg en Jordlod paa 17½ Td. Land, en Toft ved Gaarden paa ½ Td. Land og 2½ Dages Slæt Marst-Eng; i Foraaret 1844 tilkjøbte jeg en anden Jordlod i Nærheden af den første, stor 11½ Td. Land, med tilhørende 1½ Dages Slæt Marst-Eng samt et andet Engskifte, hvorpaa der aarlig avles 2 Læs Hø. Agerjorden er af forskjellig Bonitet, 6, 8, 10, 12, 14 (efter et Udstykningskort af 1843); herpaa kunde med Nød og Neppe holdes 2 Heste, 8 Køer og 6 Faar, idet Driften var den herpaa Egnen almindelige, 4 Mars Brug og 5 Mars Hvile, nemlig Grønlands-Byg med Gjødske, derefter 2 Mar Rug og 1 Mar Havre.

I Løbet af Sommeren 1843 begyndte jeg med at tilberede den nævnte Toft ved Gaarden til Staldføder, idet jeg inddeelte den i 4 Skifter og gennemløiede den behørig; om Vinteren derpaa paakjortes den 80

*) Forfatteren af denne Beretning var af stedkyndige, paalidelige Folk anbefalet Selskabet som en særdeles driftig ung Mand, hvis Jordbrug frembyder noget i den Egn Usædvanligt, hvorfor de Omkringboendes Opmærksomhed i en særegen Grad er henvendt derpaa. Som en Anerkjendelse af hans mønsterværdige Virksomhed skjenkede Selskabet ham en Høppeplow og en Bindharpe, hvilke Redskaber han havde yttret Ønske om at erholde.

Væs Mergel à cr. 16 Cub. Fod pr. Væs, samme maatte hentes næsten 1 Miil borte, og underkastedes følgende Drift, som vedholdes: et Skifte med Provstierug, saaet i August, er i Almindelighed afflaaet fra 8de Octbr. til først i November, derefter har jeg fra midt i Mai til i Begyndelsen af Juni n. A. havt en kraftig Grønslæt, og efter Afhugningen strax besaaet Ageren med Havre og Biffer, der have givet en god Efterflæt, naar Sommeren ikke har været alt for tør, (Tøsten ligger nemlig høit og mod Syd); 2det Aar, Havre og Biffer med paasaaet Klover eller Thimothei; 3die og 4de Aar, Udlæg med Klover, der som oftest har været stærk; første Aars Klover hugges 2 Gange, 2det Aars kun een Gang, da Ageren skal brydes til Rug og have 3 Pløininger; disse 4 Agre have hvert Aar afgivet tilstrækkeligt Grønfoeder til mine 2 Heste, der bestandig holdes paa Stald, og Køerne dertil hvert Foraar faaet en Deel af Rugen. Agerjorden lod jeg beholde den ældre Inddeling, men tog den i 5 Aars Brug med 4 Aars Hvile; Sædstiftet forandrede jeg derhen: 1ste Aar: Spergel til Grønslæt, 2det Aar: Byg med Gjødske, 3die Aar: Rug, 4de Aar: Kartofler suregjødsfet, 5te Aar: Havre med paasaaet Klover og Thimothei, hvilket sidste ikke blev til andet end Afgræsning. I 1845 begyndte jeg med Halvstaldsfodring ved Hjælp af den nævnte Indtægt (3 Td. Land) med Spergel og kunde saaledes holde 10 Køer og 10 Faar. Da dette imidlertid endnu langtfra gav mig tilstrækkelig Gjødske, tænkte jeg alvorlig paa at indføre Heelstaldsfodring; dette var dog

ikke saa let, idet jeg flet ingen lavtliggende Jordblokker havde, og vore stærkt sandblandede Muldjorder, der ingenlunde ere dybe og dertil have Sandunderlag, saa let lide af Tørke; imidlertid haabede jeg dog ved Mergling og Dybpløining for en Deel at raade Bod paa denne Omstændighed, og jeg fattede den Beslutning (da jeg nu allerede vidste, at 3 Td. Land med Spergel kunde afgive det nødvendige Grønsfoder til Fodring for den halve Tid) at udtage 2 Td. Land af min bedste Jord af Driften, mergle og sætte samme i den størst mulige Kraft, og da uafslædig benytte disse til Grønsfoder, som da syntes mig i sliq Tilstand at maatte afgive det Nødvendige for den anden halve Tid; med denne Beslutnings Iværksættelse begyndte jeg i 1847, idet jeg om Vinteren lod 200 Læs Mergel c. $\frac{1}{2}$ Mill herfra opkaste, og om Sommeren ved et Par dertil kjøbte Stude og en leiet Karl lod jeg samme hjemføre i 2 Læs daglig; paa denne Maade kostede mig bemeldte 2 Td. Lands Mergling omtrent 100 Rbd. Stykket indeeltes i 4 Nre.; heri saeedes nu i 1848 Byg og Biffer i de 2 Nre., hvoraf det ene fik Beenmeel med paasaet Klover og Thimothei, det andet fik Afse; i de andre 2 Nre., hvortil der ingen Gjødske havde, saeedes Spergel; dette gav nu saa gode Afgrøder, at jeg saae mig stand til at holde 2 Køer mere, hvorved Holdet blev 12 Stkr. Stykket drives nu, siden Gjødsken er bleven rigeligere, med Biffer og Byg i 2 Aar efter Gjødske, og derefter ublagt med Klover i 2 Aar, der ogsaa give fuld Slæt; Køerne have saaledes i 1848 kun været lidt ude i For- og Eftersommeren, (10 Uger stille paa Stald),

i 1849 og 50 slet ikke ude af Stalden. Da nu Gjødsfen derved, som ogsaa ved Jordstrøning i Stalden og Hav-Tang, henlagt i Trækket, af hvilke begge Slags der aarlig bruges c. 100 Læs, betydelig har forsøgt sig, har jeg i dette Efteraar seet mig istand til at gjøre Begyndelse med et nyt Sædkifte, der skulde være det, jeg i Fremtiden agter og troer at kunne følge, og er:

1ste Aar: Spergel til Grønslæt, 2det Aar: gjødsfet Rug (hvormed i dette Efteraar er begyndt), 3die Aar: Kartofler, 4de Aar: Byg med Gjødsfe, 5te Aar: Kløver til Modning, 6te Aar: Havre med paasaet Kløver, som 7de og 8de Aar: atter staae til Modning, 9de Aar: Græsning til 4 Kalve og 10 Faar. Besætningen er for Tiden: 12 Stk. norre- jydskt Køer og en norrejydskt Springtyr, indkjøbt ifjor i Skive, 4 Oxier, 4 Kalve og 2 Heste, foruden 10 Faar, hvoriblandt et ægte Dishley-Faar og en Bæder, hvilken sidste tillige holdes til Fremmedes Benyttelse, hertil endnu 6 Sviin. Det er en Selvfølge, at jeg hidtil har maattet kjøbe en Deel Hø og Halm for at kunne vinterfodre denne Besætning, hvis Hold var nødvendig for at komme i Besiddelse af den fornødne Gjødsfe til at sætte min Jord i den Kraft, som er nødvendig til hiint Sædkiftes Indførelse, der, som jeg haaber, snart igjen vil tilbagebetale en Deel af de anvendte vistnok betydelige Udgifter, saa meget mere, som jeg af de avlede Kartofler laver Meel, og jeg af Kløverfrosalget, som en courant Artikel, lover mig en god Indtægt; ifjor avlede jeg paa 2 Skp. Land 150 \mathcal{R} Frø.

Min Avl har iaar været af Rug efter 3 Ld. Ud-

sæd 19 Td., (NB. efter det hidtil fulgte Sædskifte uden Gjødske), af Byg efter 3 Td. Sæd 36 Tdr., af Havre paa 6 Td. Land c. 100 Td. Heraf er 3 Td. Land en Marst=Eng, der pløies og besaaedes med Havre første Gang iaar, og bestaaer af det ovenfor nævnte Stykke, $1\frac{1}{2}$ Dages Slæt, og et i dette Foraar tilkjøbt tilgrændsende Stykke, ligeledes $1\frac{1}{2}$ Dages Slæt stor; de øvrige 3 Td. Land er det sædvanlige Nr. i Algermarken; denne og Marssen gav omtrent lige meget; af moden Klover 3 Tæs, af Kartofler paa $4\frac{1}{2}$ Td. Land 250 Tdr.; disse give herpaa Egnen iaar i Almindelighed et daarligt Udbytte; jeg har i de foregaaende Aaringer havt fra 70 indtil 95 Td. pr. Td. Land og iaar kun c. 50 Td.; af Markroer, hvormed til Forsøg en Skp. Land var besaaet, avledes $15\frac{1}{2}$ Td., og veiede enkelte deraf 8 à 10 T pr. Stk. — At Avlen maa forbedre sig ved Dybpløining og som Følge af, at Jorden kommer i stærkere Gjødningskraft herefter, derom nærer jeg ingen Tvivl, og vilde jeg uden dette heller ikke kunne subsistere, da virkelig en ikke ubetydelig Sum er anvendt paa min Bedrift.

Af den mig fra Landhuush. Selskabet sendte Hyppeploer vil jeg ved min større Kartoffelavl have væsentlig Nytte, da den udfører Hypningen saa fuldkomment som kun kan ønskes, en Mening, der ganske deles af flere af mine Landbovenner, til hvem den i Sommerens Løb har været udlaaent; Bindharpen har jeg endnu ikke havt i Brug. At begge Stykker ville gavne herpaa Egnen, hvor der kun høves saa forbedrede Avlsredskaber,